

JAARVERSLAG 2014

JAARVERSLAG 2014 REKENKAMERCOMMISSIE HILLEGOM, LISSE EN NOORDWIJKERHOUT

I. Leren voor de toekomst

De rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout toetst het door de gemeentebesturen van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout gevoerde beleid en beheer op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Daarvoor doet zij onderzoek. Het doel van de onderzoeken is om inzicht te bieden in de prestaties van de gemeenten als geheel, zodat zij in de toekomst effectiever en efficiënter kunnen werken. Leren voor de toekomst staat dus voorop.

De rekenkamercommissie verricht haar werkzaamheden binnen de kaders van de verordening Rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout en volgens het door de rekenkamercommissie vastgestelde onderzoeksprotocol.

Samenstelling rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie bestaat uit een externe voorzitter, een extern lid en drie raadsleden. De drie gemeenteraden benoemen elk een raadslid uit hun midden. Elk raadslid heeft een plaatsvervanger. De raadsleden worden voor een periode gelijk aan de zittingsduur van de raad benoemd. De externe leden worden voor vier jaar door de raden benoemd. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

De rekenkamercommissie was op 31 december 2014 als volgt samengesteld:

voorzitter: de heer drs. P.A.M. van der Velde (extern, herbenoemd juli 2011)

leden : de heer drs. W.F.A. Eiselin (extern, herbenoemd juli 2011)

de heer A.J. van Heusden (raadslid Hillegom)

de heer B.A. van Santen (raadslid Lisse)

de heer mr. Ing. J.C.P. de Moor (raadslid Noordwijkerhout)

plaatsvervangers:

mevrouw J.A. Ringelberg (raadslid Hillegom)

de heer J.G. de Bruin (raadslid Lisse)

de heer J.J.J. Beugelsdijk (raadslid Noordwijkerhout)

ambtelijk secretaris: mevrouw drs. T.C. van Wijck-Stolk

plaatsvervanger : de heer drs. J. Jaspers

Met de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 kwam er een einde aan de zittingstermijn - als lid van de rekenkamercommissie - van de raadsleden W. de Bock uit Hillegom en J.J.J. Beugelsdijk uit Noordwijkerhout. Ditzelfde geldt voor de plaatsvervangend leden Th. Adamse (Hillegom), mevrouw V.V. Tsjebanova (Lisse) en B. Gotink (Noordwijkerhout).

In verband met het aflopen van de tweede termijn van de externe leden van de rekenkamercommissie in 2015 is in december 2014 door de griffies een (her)benoemingstraject gestart.

Vergaderingen van de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie kwam in 2014 elf keer bij elkaar. De vergaderingen vonden beurtelings plaats in de gemeentehuizen van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout.

II. Onderzoeken rekenkamercommissie 2014

Regionaal Investeringsfonds

In januari 2013 startte de rekenkamercommissie HLN samen met een aantal rekenkamer(commissie)s uit de regio Holland Rijnland¹ een onderzoek, waarin de vraag centraal stond in hoeverre Holland Rijnland doelmatig en doeltreffend uitvoering geeft aan zijn taken rond het Regionaal Investeringsfonds (RIF). Onderdeel van het onderzoek was het verkrijgen van inzicht in de bestedingen van het RIF en de mogelijkheden, die gemeenteraden hebben voor sturing en controle. Het rapport is in maart 2014 aan de raden aangeboden. Het onderzoek vond plaats onder verantwoordelijkheid van een werkgroep gevormd uit de leden van de aan het onderzoek deelnemende rekenkamer(commissie)s en werd uitgevoerd door onderzoekers van onderzoeksbureau B&A.

De aanbevelingen uit het rapport en de besluitvorming door de raden van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout zijn opgenomen in bijlage I bij dit jaarverslag.

Invloed en sturing op het gemeentelijk afvalbeleid van Hillegom en Lisse

In maart 2014 startte de rekenkamercommissie een onderzoek naar de invloed en sturing op het gemeentelijk afvalbeleid van Hillegom en Lisse. Dit onderzoek werd bekostigd uit het extra budget dat de gemeenteraden van Hillegom en Lisse jaarlijks ter beschikking stellen. In oktober 2014 is het rapport aan de raden van Hillegom en Lisse aangeboden. Omdat het rapport ook voor de gemeenteraad van Noordwijkerhout nuttige informatie bevat is het rapport – ter informatie – ook aan de raad van Noordwijkerhout toegezonden.

In het rapport gaat de rekenkamercommissie na welke doelen de gemeenten Hillegom en Lisse met hun afvalbeleid willen bereiken, of deze doelen worden behaald en of dit op een efficiënte manier plaatsvindt.

Het onderzoek is onder verantwoordelijkheid van de rekenkamercommissie uitgevoerd door onderzoekers van BMC.

De aanbevelingen uit het rapport en de besluitvorming door de raden van Hillegom en Lisse zijn opgenomen in bijlage 2 bij dit jaarverslag.

In Noordwijkerhout is het rapport tijdens de raadsvergadering van 18 december 2014 als ingekomen stuk voor kennisgeving doorgezonden aan de commissie Ruimte en Wonen.

Gemeentelijk communicatiebeleid Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout

Het onderzoek naar het communicatiebeleid bij de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout is in maart 2014 gestart. Het doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen in de effectiviteit van de communicatie met de burgers in de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout.

Naar verwachting worden de rapporten in januari 2015 aan de raden aangeboden.

Regiotaxi

In september is de rekenkamercommissie samen met een aantal rekenkamercommissies uit de regio Holland Rijnland een (voor)onderzoek gestart naar het functioneren van de regiotaxi. Het vooronderzoek werd verricht door een werkgroep samengesteld uit leden

¹ Aan dit onderzoek namen naast de rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout de rekenkamer(commissie)s van Leiden, Leiderdorp, Noordwijk, Teylingen, Voorschoten en Oegstgeest deel.

van de deelnemende rekenkamercommissies². De rekenkamercommissie HLN coördineerde een en ander en zorgde voor de ambtelijke ondersteuning. Het vooronderzoek bracht de werkgroep tot de conclusie dat er geen risico's ten aanzien van de regiotaxi kunnen worden benoemd. De enige reden om een onderzoek te starten zou het geven van inzicht in deze materie aan de raden kunnen zijn. De werkgroep vond dat dit niet voldoende aanleiding is om een onderzoek te starten.

De kernpunten die tot de conclusie van de werkgroep hebben geleid zijn:

- Holland Rijnland werkt transparant. Zie hiervoor de website <http://www.hollandrijnland.net/themas-projecten/bereikbaarheid/regiotaxi> . Hier worden onder andere de managementrapportages gepubliceerd.
- De kwaliteit wordt gestuurd via aanbestedingseisen, management rapportages en platforms van gebruikers. Bij de aanbesteding zijn meerdere partijen betrokken.
- Er zijn geen recente signalen dat de kwaliteit ter discussie staat. Er komen bij Holland Rijnland vrijwel geen klachten binnen. De verwachting van Holland Rijnland is dat de kwaliteit van de dienstverlening ook in de toekomst niet in het gedrang komt, omdat via aanbestedingseisen gestuurd wordt. Wel bestaat de mogelijkheid dat gemeenten keuzes zullen maken betreffende eigen bijdragen en omvang van de dienstverlening.
- Voor de kostenkant van de regiotaxi is bestuurlijk veel aandacht (zie hiervoor onderzoek Cissonius (<http://www.hollandrijnland.net/vergaderingen/pho-verkeer-en-vervoer/15-05-2014/agenda-en-stukken-pho-verkeer-en-vervoer-15-mei-2014-12.00u.-15.00u.-leiden>)).

De bij de werkgroep betrokken rekenkamercommissies besloten - op advies van de werkgroep - om geen onderzoek naar de regiotaxi te starten. De werkgroep heeft daarop zijn werkzaamheden beëindigd.

III. Rekenkamerbrief naar aanleiding van het jaarverslag 2013 van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

In december 2014 bracht de rekenkamercommissie – door middel van een rekenkamerbrief – een aantal signalen³ van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid onder de aandacht van de gemeenteraden. De inspectie SZW rapporteert jaarlijks over haar bevindingen aan de minister van SZW. In het jaarverslag 2013 signaleerde de inspectie o.a. de volgende onvolkomenheden in de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB, straks Participatiewet) bij de gemeenten, zonder daarbij specifieke gemeenten te noemen:

- een groot deel van de gemeenten kampt met een gebrek aan kennis over het eigen uitkeringsbestand;
- in veel arbeidsmarktregio's bevindt de samenwerking met relevante partners zich slechts in een overlegstadium en mist concreetheid;
- gemeenten gaan onvoldoende zorgvuldig om met gegevens van burgers;
- voor handhaving van de verplichtingen is minder aandacht als de uitkering eenmaal is toegekend en het beleid bij het verlenen van ontheffingen wordt als ruimhartig bestempeld.

² Aan de werkgroep namen leden van de rekenkamercommissies van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout, Katwijk, Leiden, Oegstgeest en Voorschoten deel.

³ Gepubliceerd in het jaarverslag 2013 van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

In haar rekenkamerbrief vraagt de rekenkamercommissie de raden of zij over deze materie door de verantwoordelijk portefeuillehouder worden geïnformeerd en/of zij verder onderzoek door de rekenkamercommissie wenselijk achten.

IV. Overige activiteiten

Logo rekenkamercommissie

In 2014 heeft de rekenkamercommissie - om de herkenbaarheid van haar berichten en publicaties te vergroten - een eigen logo laten ontwerpen.

Website rekenkamercommissie

In het laatste kwartaal van 2014 heeft de rekenkamercommissie ontwerpbureau Grapefish opdracht gegeven een website voor de rekenkamercommissie te bouwen. Naar verwachting wordt deze in het eerste kwartaal van 2015 opgeleverd.

Op dit moment worden rapporten, jaarverslagen van de rekenkamercommissie gepubliceerd op de drie gemeentelijke websites. Elke gemeente doet dit op zijn eigen manier. Het afgelopen jaar zijn de websites van de gemeentes drastisch gewijzigd. Dit kwam de vindbaarheid van de publicaties van de rekenkamercommissie niet ten goede.

Omdat de rekenkamercommissie behoefte heeft aan een eenduidige presentatie en een vergroting van de vindbaarheid van haar rapporten ed. heeft zij besloten om met een eigen website te gaan werken. De opstartkosten voor de website worden verdeeld over de jaren 2014 en 2015. De jaarlijkse (structurele) kosten voor het in stand houden van de website bedragen €250, -.

Actualisering onderzoeksprotocol

In haar onderzoeksprotocol beschrijft de rekenkamercommissie de richtlijnen die zij hanteert bij de uitvoering van haar onderzoek. In 2014 heeft de rekenkamercommissie haar uit 2008 stammend onderzoeksprotocol geactualiseerd. De voornaamste wijziging die de rekenkamercommissie met het vaststellen van dit protocol doorvoert is dat zij haar rapporten voortaan gelijktijdig aan de colleges voor bestuurlijk hoor en wederhoor en – in eerste instantie ter informatie - aan de raden toestuurt. De rekenkamercommissie heeft voor deze aanpassing gekozen, omdat zij rapporteert aan de raden. Bij de oude werkwijze beschikten de colleges minstens vier weken eerder dan de raden over een rapport. De rekenkamercommissie wil met de wijziging bereiken dat de raden meer tijd hebben om kennis te nemen van een rapport alvorens dit besproken wordt tijdens een raad- en/of commissievergadering. De reactie van het college en de reactie van de rekenkamercommissie daarop wordt -zoals gebruikelijk- aan de raden toegezonden.

Nazorgtrajecten

In een nazorgtraject gaat de rekenkamercommissie na wat de stand van zaken is van de uitvoering van de besluiten, die de raden naar aanleiding van een rapport van de rekenkamercommissie, hebben genomen. De rekenkamercommissie doet deze nazorgtrajecten bij de gemeenten Hillegom en Noordwijkerhout. In Lisse hebben raad en college afgesproken om één keer in de twee jaar via het college verslag te doen aan de raad en rekenkamercommissie over de voortgang van de uitvoering van de raadsbesluiten. In januari 2014 is dit verslag onder de titel “Aanbevolen door de rekenkamercommissie” door het college van Lisse aan de raad aangeboden. De rekenkamercommissie betreft dit verslag bij haar eigen nazorgtrajecten.

In 2014 is de rekenkamercommissie een drietal nazorgtrajecten gestart. Het gaat hierbij om de besluitvorming naar aanleiding van de rapporten over “inhuur externe adviseurs en arbeidskrachten door de gemeente Noordwijkerhout”, “Kwaliteit van de huishoudelijke zorg Wmo” en “Uitvoering leerplichtwet” (regio-onderzoek).

Deze nazorgtrajecten heeft de rekenkamercommissie nog niet afgerond. Dit komt enerzijds doordat vanuit Noordwijkerhout de gevraagde informatie niet tijdig kon worden aangeleverd, anderzijds doordat het nazorgtraject met betrekking tot de leerplichtwet in december is gestart.

Interne evaluatie

Afgeronde onderzoeken

De rekenkamercommissie heeft het verloop van de onderzoeken “Regionaal Investeringsfonds” en de “Uitbesteding gemeentelijke taken aan de Meerlanden” intern geëvalueerd. Bij volgende onderzoeken wordt gebruik gemaakt van de uit deze evaluaties voortgekomen verbeterpunten.

Deelname afstemmingsoverleggen

College-onderzoeken ex artikel 213a

In artikel 213a van de Gemeentewet is vastgelegd dat het college de rekenkamercommissie tijdig op de hoogte brengt van onderzoeken die hij instelt. Daarnaast dient het college de rekenkamercommissie een afschrift te zenden van het verslag van de resultaten van de onderzoeken.

Accountantscontrole

In de controleverordening ex artikel 213 van de Gemeentewet is opgenomen dat de rekenkamercommissie betrokken wordt bij de afstemming met betrekking tot de accountantscontrole.

Contact met de gemeenteraden

Op 1 april 2014 presenteerde de rekenkamercommissie zich tijdens een inwerkavond aan de (nieuwe) raadsleden van Lisse. Op 16 april deed de rekenkamercommissie dit in Hillegom en op 3 juni in Noordwijkerhout.

Contact met de fractievoorzitters

In oktober en november 2014 sprak de rekenkamercommissie met de fractievoorzitters van de gemeenteraden van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout.

Bijeenkomsten met andere rekenkamer(s)commissies

Regiobijeenkomsten Rekenkamers en Rekenkamercommissies Holland Rijnland

De regiobijeenkomsten van 23 april te Katwijk en van 24 september te Leiderdorp werden door de rekenkamercommissie bijgewoond.

Ledenvergaderingen van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVR)

De ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVR) op 16 mei is door een lid van de rekenkamercommissie bijgewoond.

Externe communicatie

Bij de start van een onderzoek verstuurt de rekenkamercommissie persberichten. Dit gebeurt ook wanneer een rapport aan de raden wordt aangeboden.

Rapporten, jaarverslagen en jaarplannen van de rekenkamercommissie zijn te raadplegen via de gemeentelijke websites. Vanaf het tweede kwartaal 2015 is alle informatie van en over de rekenkamercommissie terug te vinden op de eigen website van de rekenkamercommissie.

VI. Financiën

Budgettair kader 2014

In 2011 besloten de raden in het kader van een bezuinigingsronde te korten op het onderzoeksbudget voor de rekenkamercommissie. De samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout werd op het punt van het budget aangepast. Afsproken is dat de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout met ingang van 2012 jaarlijks een bedrag van € 0,61 per inwoner beschikbaar stellen. Daarnaast dragen de gemeenten Hillegom en Lisse een bedrag van € 0,28 per inwoner bij voor extra onderzoeken.

De rekenkamercommissie had naast bovengenoemd budget in 2014 de beschikking over een bedrag van € 8750,-. Dit bedrag was bestemd voor het uitvoeren van het onderzoek naar het afvalbeleid bij de gemeenten Hillegom en Lisse en werd overgeheveld vanuit het onderzoeksbudget voor 2013.

Uitgaven 2014

Het beschikbare budget voor de rekenkamercommissie bedroeg in 2014 € 48 168,- plus € 8750,-.

Begroting 2014

	Bijdrage gemeenten/inkomsten 2014	Begroting 2014	Werkelijke Uitgaven 2014
Totale bijdrage van de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout	€ 48 168,-		
Overgeheveld budget 2013 Bestemd voor onderzoek afvalbeleid Hillegom en Lisse	€ 8 750,-		
Vergoedingen externe leden		€ 10 500,-	€ 11 125,-
Onkosten/reiskosten/representatie		€ 1 000,-	335,-
Website/logo			€ 2 500,-
Abonnementen/ Lidmaatschappen		€ 750,-	€ 550,-
Deskundigheidsbevordering		€ 750,-	€ 236,-
Onderzoeken		€ 43 918,-	€ 32 960,-
Totaal	€ 56 918,-	€ 56 918,-	€ 47 706,-

Toelichting

Het beschikbare budget voor het extra onderzoek voor Hillegom en Lisse ter grootte van € 8750,- is bijgeraamd voor 2014. De rekenkamercommissie besteedde dit bedrag in 2014 aan het onderzoek naar het afvalbeleid bij de gemeenten Hillegom en Lisse.

Doordat is afgezien van een onderzoek naar de regiotaxi is een deel van het onderzoeksbudget niet besteed.

De kosten voor ambtelijke ondersteuning van 10 uur per week vallen buiten het budget van de rekenkamercommissie. De drie gemeenten dragen hierin naar rato van het aantal inwoners bij.

Bijlage I **REGIONAAL INVESTERINGSFONDS HOLLAND RIJNLAND**

Besluitvorming rapport Regionaal investeringsfonds

Hillegom Geen bespreking, rechtstreeks geagendeerd voor raadsvergadering.	De raad heeft op 24 april 2014 besloten de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen hieraan uitvoering te geven. Daarnaast verzoekt de raad het college van burgemeester en wethouders om jaarlijks, te starten vanaf de jaarrekening 2014, de raad te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.
Lisse Toelichting door rekenkamercommissie tijdens de vergadering van de commissie Regiozaken op 12 mei 2014.	De raad heeft op 28 mei 2014 besloten de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen hieraan uitvoering te geven. Daarnaast verzoekt de raad het college van burgemeester en wethouders om jaarlijks, te starten vanaf de jaarrekening 2014, de raad te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.
Noordwijkerhout Toelichting door rekenkamercommissie tijdens de vergadering van de commissie Bestuurlijke Aangelegenheden en Middelen op 26 juni 2014	De raad heeft op 10 juli 2014 besloten de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen hieraan uitvoering te geven. Daarnaast verzoekt de raad het college van burgemeester en wethouders om jaarlijks, te starten vanaf de jaarrekening 2014, de raad te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Aanbevelingen rapport Regionaal investeringsfonds

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek is een aantal aanbevelingen geformuleerd. Naar aanleiding van de bestuurlijke reactie van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft de rekenkamercommissie besloten om de aanbevelingen 2 en 5 niet over te nemen. De rekenkamercommissie heeft de volgende aanbevelingen ter besluitvorming aan de raden voorgelegd:

I. De sturing van projecten

Een geconstateerde tekortkoming bij het RIF is dat er geen procedure is afgesproken indien doelstellingen en uitgangspunten van het RIF veranderen. Dit bleek onder meer bij de gewijzigde besluitvorming rond de RijnGouwelijn. Wellicht zouden de wijzigingen bij de RijnGouwelijn kunnen worden beschouwd als een bijzonder 'incident'. Maar het RIF heeft ook betrekking op enkele ander grote infrastructurele projecten die nog in uitvoering moeten worden genomen. Het is niet ondenkbaar dat daar in de komende jaren nog sprake zal zijn van onverwachte tegenvallers of noodzakelijke aanpassingen.

Aanbeveling:

Het Dagelijks Bestuur bereidt een aanpassing van de beheerverordening voor waarin wordt aangegeven welke procedure/beheersmaatregel wordt gevolgd indien van eerder gestelde kaders afgeweken wordt of wanneer de kaders bijstelling behoeven. Deze aanpassing wordt besproken en vastgesteld in het Algemeen Bestuur.

3. De controle op de projecten/informatievoorziening

De volgende set van aanbevelingen heeft betrekking op het versterken van de informatievoorziening over het RIF, zowel in algemene zin als in het bijzonder wat de mogelijkheden om aan risicobeheersing te doen betreft. Implementatie van onderstaande aanbevelingen versterkt de controlerende mogelijkheden van de betrokken gemeenteraden.

Aanbeveling:

- De vindbaarheid, overzichtelijkheid en actualiteit van de algemene informatie over het RIF op de website van Holland Rijnland.
- Verstrekken van periodiek inzicht in de realisatie van doelstellingen van het RIF, de daaronder vallende projecten en de daarop gebaseerde plannen.
- Het vergelijken van realisatiegegevens met de oorspronkelijke en (eventueel) gewijzigde doelstellingen en plannen.
- Het vastleggen op welke wijze de uitkomsten van monitoring besproken worden en hoe besluitvorming naar aanleiding daarvan verloopt.

4. Risicomanagement

Beargumenteed kan worden dat het risicomanagement op de RIF-projecten formeel geen verantwoordelijkheid van Holland Rijnland is, omdat de uitvoeringsverantwoordelijkheid bij een medeoverheid of ontwikkelingsmaatschappij ligt. Dat betekent niet dat daarmee het risicomanagement niet nodig is. Juist vanwege de getrapte beïnvloeding en de beperkte sturingsmogelijkheden in combinatie met de grote uitgaven, is risicomanagement noodzakelijk. Juist ook om de regionale samenwerking te objectiveren en te verantwoorden.

Aanbeveling:

Het Dagelijks Bestuur:

- voert geregeld een integrale risicoanalyse uit, waarbij onder meer inkomsten worden afgezet tegen lopende en toekomstige verplichtingen;
- zorgt voor een deugdelijke verslaglegging van de risicoanalyse;
- bespreekt de uitkomsten van de risicoanalyse in het Algemeen Bestuur en zorgt dat de analyse beschikbaar is voor bespreking in de raden of commissies van de betrokken gemeenten.

Als het gaat om het versterken van het inzicht in de efficiency van het RIF strekt het tot aanbeveling om inzicht te verschaffen in de met het beheer van het RIF verbonden activiteiten en kosten.

- Het Dagelijks Bestuur expliciteert de met het RIF verbonden beheersactiviteiten, evenals de daarmee verbonden inspanningen en kosten.

Bijlage 2 INVLOED EN STURING OP HET GEMEENTELIJK AFVALBELEID VAN HILLEGOM EN LISSE

Besluitvorming rapport gemeentelijk afvalbeleid

Hillegom Het rapport is besproken tijdens de Uitwisseling op 27 november.	De raad heeft op 11 december 2014 besloten de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen hieraan uitvoering te geven. Daarnaast verzoekt de raad het college van burgemeester en wethouders om jaarlijks, te starten vanaf de jaarrekening 2015, de raad te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.
Lisse Het rapport is besproken tijdens de vergadering van de commissie Ruimte & Infrastructuur op 20 november 2014.	De raad heeft op 27 november 2014 besloten de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen hieraan uitvoering te geven. Daarnaast verzoekt de raad het college van burgemeester en wethouders om jaarlijks, te starten vanaf de jaarrekening 2015, de raad te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Aanbevelingen rapport Gemeentelijk afvalbeleid Hillegom en Lisse

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek heeft de rekenkamercommissie onderstaande aanbevelingen geformuleerd. De aanbevelingen moeten worden gelezen als opdrachten van de raad aan het college om te komen tot versterking van de inzet, sturing en beheersing van het afvalbeleid. De aanbevelingen gelden voor beide gemeenten, tenzij anders aangegeven.

1. Versterk het sturingsinstrumentarium

Formuleer doelen scherper op strategisch, tactisch en operationeel niveau en geef daarbinnen een heldere verhouding aan tussen de doelen onderling. Ga hierbij uit van maatschappelijke effecten en houd rekening met andere beleidsterreinen, zoals milieu. Koppel activiteiten aan de operationele doelen en koppel inzet van middelen aan activiteiten. Gebruik dit instrumentarium voor de planning maar ook voor de 'navigatie tijdens de rit' en het bijsturen. Denk bij het opstellen van activiteiten ook aan burgerparticipatie, handhaven en keuzes tussen 'zelf doen', inkopen en samenwerken met organisaties, bedrijven en andere gemeenten.

2. Versterk de rol van de raad in het keuzeproses van sturen en bijsturen

Positioneer de raad scherper in het proces van kaderstellen en controleren. Doe dat met behulp van het versterkte sturingsinstrumentarium en positioneer de raad bij het kaderstellen vooral in de rol van het maken van keuzes. Laat de raad in de planningsfase (op voorstel van het college) besluiten over met name de strategische doelen (beoogde maatschappelijke effecten) en de inzet van middelen. Voorzie de raad 'tijdens de rit' van informatie over positie, progressie en voorstellen voor bijsturen (van activiteiten, doelen en/of inzet van middelen). Doe dat eveneens met behulp van het versterkte sturingsinstrumentarium.

3. Kies voor het betrekken van de burgers bij het ontwikkelen van verdergaande maatregelen op het gebied van afvalscheiding

De gemeente Lisse is voornemens om vergaande maatregelen ('omgekeerd inzamelen') op het gebied van gescheiden inzamelen te treffen. Voordat men deze beslissingen neemt, wil men de bevolking consulteren. Mede omdat 'omgekeerd inzamelen' een gedragsverandering vraagt van de burgers. Door deze consultatie is de gemeente in staat om te anticiperen op wat leeft in de eigen gemeente en hebben de voorgenomen beslissingen meer draagvlak. Indien de gemeente Hillegom besluit om ook vergaande maatregelen te treffen voor gescheiden afval, is het aan te raden om de burgers hierbij te betrekken.

4. Kijk kritisch naar de rol van handhaving binnen het afvalbeleid

Het verdient aanbeveling om kritisch te kijken naar de rol van handhaving binnen het afvalbeleid en in hoeverre dit een plaats moet krijgen binnen de handhavingsprogramma's van beide gemeenten. Het beleid ten aanzien van handhaving op afval is nu niet vastgelegd en onduidelijk. Op het moment dat de gemeenten verdergaande keuzes maken ten aanzien van afvalinzameling ('omgekeerd inzamelen en diftar), waarbij een groter beroep wordt gedaan op het gedrag van burgers, dient handhaving op afval een substantieel onderdeel te zijn van het afvalbeleid.

5. Wees kritisch op de positionering en aansturing van Meerlanden en begin met het transparant maken van de werking van het contract waar het gaat om de prikkels tot en de financiële effecten van verhoging van scheiding

We constateren nu dat gemeenten verschillende afspraken hebben gemaakt met Meerlanden. Hierdoor is de rolneming en bekostiging ten aanzien van Meerlanden verschillend per gemeente (zie bijvoorbeeld de partnerrol van de gemeente Hillegom met Meerlanden en de aannemersrol van de gemeente Lisse met Meerlanden). Het is aan de gemeenten om steeds te beoordelen of deze rolneming maximale toegevoegde waarde biedt tot het behalen van de eigen doelstellingen (positionering en aansturing). Belangrijk hierbij is dat er duidelijkheid is ten aanzien van de gemaakte afspraken (wat levert Meerlanden, wat kost dat en wat levert dat op voor de gemeente?).

6. Streef naar kostendekkende tarieven en lage kosten

- a) Pas het VNG-model voor de afvalstoffenheffing één-op-één toe bij de eigen berekening van de afvalstoffenheffing.
- b) Reken de kosten die je mag toerekenen aan de afvalstoffenheffing ook daadwerkelijk toe en laat de raad sturen op basis van de mate van kostendekkendheid.
- c) Maak de toe gerekende overheadkosten aan de afvalstoffenheffing expliciet inzichtelijk.
- d) Maak inzichtelijk hoe de tarieven voor éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens worden berekend voor de raad en welke overwegingen (maatstaf) hier ten grondslag aan liggen.
- e) Vergeet als ambtelijke organisatie en college niet te sturen op minimale kosten (en daarmee dus ook op minimale tarieven), gegeven de doelen. Gebruik daarvoor het sturingsinstrumentarium.
- f) Laat de raad de consequenties van beleidskeuzes in meerjarig perspectief zien in de afvalstoffenheffing (kosten en baten).

7. Prioriteer

Zorg voor een meerjarig traject van versterking van invloed en sturing. Verander niet alles tegelijk. Leg de prioriteit bij het versterken van het instrumentarium en de toepassing ervan op achtereenvolgens het niveau van de ambtelijke organisatie, het college en de raad.

Bijlage 3

RAPPORTEN VAN DE REKENKAMERCOMMISSIE

2014

Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland
Invloed en sturing op het gemeentelijk afvalbeleid van Hillegom en Lisse

2013

Uniformiteit in Maatwerk, uitbesteding gemeentelijke diensten aan afval-en groenbedrijf De Meerlanden

Collegeonderzoek in Hillegom, Quick scan over uitvoering van 213a-onderzoek
Collegeonderzoek in Lisse, Quick scan uitvoering van 213a-onderzoek
Collegeonderzoek in Noordwijkerhout, Quick scan uitvoering van 213a-onderzoek

Subsidies in Hillegom
Subsidies in Lisse
Subsidies in Noordwijkerhout

Weerstandsvermogen Hillegom
Weerstandsvermogen Lisse

2012

Treasurybeleid gemeente Hillegom
Treasurybeleid gemeente Lisse
Treasurybeleid gemeente Noordwijkerhout
Schuldhelpverlening

2011

Inhuur externe adviseurs en arbeidskrachten door de gemeente Noordwijkerhout
Kwaliteit huishoudelijke zorg Wmo
Uitvoering Leerplichtwet

2010

Bezoldiging en declaratiegedrag van het bestuur en hogere ambtenaren in de gemeente Hillegom
Bezoldiging en declaratiegedrag van het bestuur en hogere ambtenaren in de gemeente Lisse
Bezoldiging en declaratiegedrag van het bestuur en hogere ambtenaren in de gemeente Noordwijkerhout

Behandeling bezwaarschriften gemeente Hillegom
Behandeling bezwaarschriften gemeente Lisse
Behandeling bezwaarschriften gemeente Noordwijkerhout

2009

Methodiek onderhoudsplannen gemeentelijke eigendommen gemeente Hillegom
Methodiek onderhoudsplannen gemeentelijke eigendommen gemeente Lisse
Methodiek onderhoudsplannen gemeentelijke eigendommen gemeente Noordwijkerhout

Oorzaken en gevolgen van vertraging grote projecten in de gemeente Hillegom
Oorzaken en gevolgen van vertraging grote projecten in de gemeente Lisse
Oorzaken en gevolgen van vertraging grote projecten in de gemeente Noordwijkerhout

2008

Quick scan speelruimtebeleid gemeente Hillegom
Quick scan speelruimtebeleid gemeente Lisse
Quick scan speelruimtebeleid gemeente Noordwijkerhout

2007

Digitale dienstverlening aan de burgers van Hillegom
Digitale dienstverlening aan de burgers van Lisse
Digitale dienstverlening aan de burgers van Noordwijkerhout

Het gebruik van fractieondersteuning in Hillegom
Het gebruik van fractieondersteuning in Lisse
Het gebruik van fractieondersteuning in Noordwijkerhout

Sturing en verantwoording in de Wet Werk en Bijstand in de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout

Doeltreffendheid en doelmatigheid leges gemeente Hillegom
Doeltreffendheid en doelmatigheid leges gemeente Lisse
Doeltreffendheid en doelmatigheid leges gemeente Noordwijkerhout

2006

Inhuur externe adviseurs en arbeidskrachten door de gemeente Hillegom in 2004
Inhuur externe adviseurs en arbeidskrachten door de gemeente Lisse in 2004